

De vliegtijd van het bruin zandoogje

Tekst: De afgelopen jaren werden vooral in het noordelijk kustgebied nog veel late bruine zandoogjes gemeld, soms tot begin oktober aan toe. Is dit nu bijzonder of niet? Het Landelijk Meetnet Vlinders kan hier antwoord op geven.

Chris van Swaay
De Vlinderstichting
& Calijn Plate
CBS

Volgens 'De dagvlinders van Nederland' vliegt het bruin zandoogje in Nederland in één generatie tussen 26 juni en 15 augustus. In totaal is de soort op 723 routes gezien tussen 1990 en 2007. Van al deze routes zijn de bezoekdata en de aantallen vlinders nader geanalyseerd.

De vliegtijd kan worden gekarakteriseerd door een paar momenten. Wij vergeleken het moment dat 10%, 50%, 90% en 99% van de vliegtijd voorbij was in de belangrijkste regio's van ons land. Binnen het duingebied hebben we nog in meer detail naar het noordelijk duingebied (ten noorden van Bergen) gekeken.

Tussen 1990 en 2007 vliegt het bruin zandoogje het eerst in het natte laagveen- en rivierengebied. Daar wordt de 10% grens op 25 juni bereikt. In het noordelijk duingebied moeten ze hier nog tot 4 juli op wachten. Opvallend is trouwens de late vliegtijd in het Zuid-Limburgse heuvelland, waar deze grens ook pas op 3 juli bereikt wordt. Deze trend zet zich ook door in de top van de vliegtijd

Bruin zandoogje.

Joost Uitenhoogaard

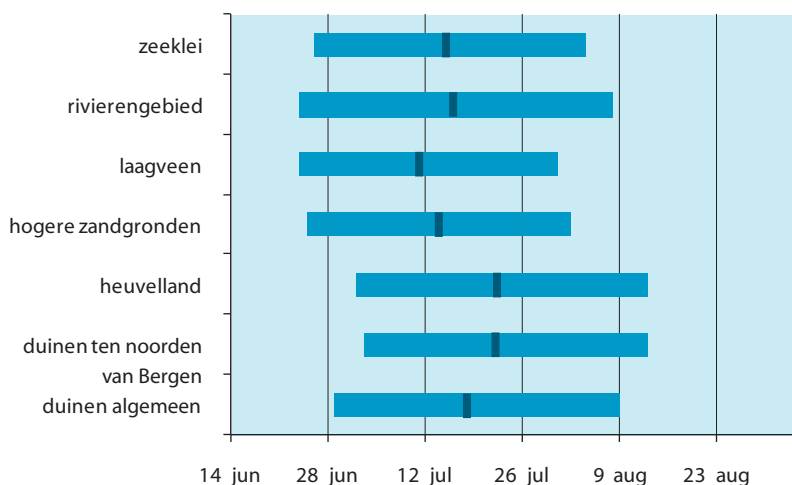
(50% grens): in het laagveengebied is de piek op 12 juli, in het noordelijk duingebied en in het heuvelland pas als laatste op 23 juli.

Het eind van de hoofdvliegtijd (90% van de vliegtijd voorbij) geeft hetzelfde beeld: in het laagveen op 1 augustus, in het noordelijk duingebied en het heuvelland op 14 augustus, twee weken later dus. Het langst vliegen de bruine zandoogjes uiteindelijk door in het heuvelland. Pas op 2 september is 99% van de vlinders geteld.

Het klopt dus dat het bruin zandoogje in de periode 1990-2007 in het noordelijk kustgebied laat vliegt. Maar in Zuid-Limburg gaat hij zelfs nog iets langer door. Het is wel vreemd dat het bruin zandoogje juist vroeg vliegt in het natte (en daardoor toch meestal wat koelere) laagveen en laat in Zuid-Limburg. Een goede verklaring daarvoor hebben we niet. In het winderige en in de zomer wat koelere noordelijk kustgebied kun je je wel voorstellen dat de vlinders wat later komen en gaan.

Ook als we naar aparte jaren kijken komt dit patroon eruit. In een jaar met veel late meldingen uit de noordelijke duinen (bijvoorbeeld 2006) blijkt dat Zuid-Limburg net zo veel te laat is. Alleen zijn de Noord-Hollanders net wat assertiever met doorvragen dan de Limburgers...

Het Landelijk Meetnet Vlinders geeft dus meer informatie dan alleen de trends van soorten. De vele bezoeken zeggen ons ook iets over eerste en laatste waarnemingen in een jaar. Wilt u ook meedoen dan kan dat door contact op te nemen met De Vlinderstichting via email of telefoon.

De vliegtijd van het bruin zandoogje tussen 1990 en 2007.